

Saýradylmadyk şeýda

Category: Edebi makalalar, Goşgular, Kitapcy, Söhbetdeşlik

написано kitapcy | 22 январа, 2025

Saýradylmadyk şeýda

SAÝRADYLMADYK ŞEÝDA

■ ýa-da şahyr Juma Ilmyradyň başyna düşen sowet muşakgatlary

Maňa şahyr Juma Ilmyradow bilen iň soňky gezek ýüzbe-ýüz oturyp, söhbetdeş bolmak mundan sekiz ýyl gowrak ozal (1991), onuň öz öýünde miýesser edipdi. Türkmenistanyň Garaşsyzlygynyň yglan edileniniň öňüsyrasyndaky günlerdi. Men o wagtlar "Sowet Türkmenistany" (häzirki "Türkmenistan") gazetinde habarçy bolup işleýärdim. Lebaba döredijilik komandirowkasy bilen barypdym. Çärjewde otludan düşen badyma, şahyra jaň etdim.

Meni onuň "Türkmenistanym" goşgusy gyzyklandyrýardy. Şol goşgy zerarly onuň başyndan muşakgat bary inderilipdi, durmuşyna zäher-zakgun gatylypdy... Ynha, meniň öňümde ýetmiş üç ýaşy arka atyp, ýetmiş dördüň bir gyrasyndan giren, ömrümiň ahyrlarynda agyr kesele uçran ~ jahany synlamakdan mahrum bolan goja şahyr otyr. Şo pursatdan ýigrimi-ýigrimi baş ýyllar çemesi ozal, men heniz çagakam, ondan soňam ol biziň öýümize ~ Halajyň gadymy Etbaş obasyna köp barardy. Türkmen edebiýatynyň Beki Seýtäkow, Kerim Gurbannepesow ýaly ägirtleri bilen, welaýatda ýaşaýan ýazyjylar bilen barardy. Menem olara çay daşardym, nahar daşardym, gapymyzda ösýän bagymyzyň häli-häzire çenli-de agzymdan tagamy gitmedik bal ýaly ir-iýmişleri bilen hezzetlärdim. Arasynda-da öz zähmetimiň muzduny alardym ~ bir gyrada sesimi-üýnümi çykarman, olaryň söhbetlerini, goşgularyny diňlärdim. Şol söhbetdeşlikleriň arasynda olar meniň ~ ýaňy mekdebiň başlangyç klaslarynda okap ýören körpe şahyryň goşgularyny diňlemäge-de höwes bildirerdiler...

Ine, Juma aga bilen şol iň soňky duşuşygymyzda şu zatlar barada, ýene-de kän wakalar barada ýatlaşdyk. Kiçigöwün,

pespäl, onsoňam, birneme göwnüçökgün şahyr galkynyp gitdi, ýaz ýaly açyldy, onuň ruhy oýandy, göwnüme bolmasa, şo halatda onuň batyl gözlerine-de täzeden nur çayılan ýaly boldy. Şahyr howlukman gürleýärdi, men diňleýärdim hemem käbir zatlary ýandepderçäme belleşdirýärdim. Juma aga: "Bu zatlar gazet üçin däl" diýýärdi... Men onuň ýagdaýyna düşünýärdim. Tüýs işläýjek, döredäýjek wagtynda badyna kakylan, "gözüniň ody alnan" diňe bir Juma Ilmyratmydy näme?! Sistema etjegini edipdi, ol päl-niýetine görä, baý, ot gorsapdy! "Galamyňy döwerin" diýip, haýbat atan syýasatçysumaklaryň maksady şoldy ~ türkmeniň buýsanjyny elinden almakdy, ony ejizletmekdi, öz öňünde dyza çökermekdi. Olardan gazabyna duçar bolanlar, üstünden telim ýyllar geçendigine, döwrüň üýtgäp barýandygyna garamazdan, geçmişiň agyr yzasyny hiç ininden-süňňünden çykaryp bilmeýärdiler, aňsat özüne gelip bilmeýärdiler, bu barada dil ýarmak hem hatarlydy. Juma aganyň özi barada-da, onuň özüniň hut sowet sistemasynyň gazabyna duçar bolşy barada makala ýazmagymy, eýýäm diýdimzor imperiýasynyň ýanyny ýere berip başlandygy we ýene birnäçe wagtdan halkymyzyň öz hak-hukugynyň, öz ýurdunyň doly hukukly eýesi boljakdygy görnüp duran hem bolsa, birbada oňlamanlygynyň sebäbi hem şundady. Bular dogrusynda ýazmajakdygym barada Juma aga söz beren ýaly eden-de bolsam, barybir, ýazman durup bilmedim. Şahyryň ýürek awusy ~ halkyň agysy ahyryn. Heý, möwriti gelende, türkmenе döwür-döwran dolananda agyly-gussaly, ýalynly-tüsseli sowet geçmişiniň halkymyzyň, onuň iň gaýratly, iň edermen, iň zehinli ogullarynyň garşysyna eden hyýanatçylygy, jenaýatçylygy, diýdimzorlugy barada dil ýarman durup bolarmy?! Uzak ýyllar çydadyk, uzak ýyllar dymdyk, besdir! Şeýlelik bilen, metbugatda meniň Juma Ilmyradowyň ömrüniň we döredijiliginiň käbir taraplary barada söhbet açýan makalam peýda boldy. Ata Watanymyz Türkmenistanyň Garaşsyzlygynyň bütin dünýä jar edilenine heniz bir aý hem geçmänkä çap edilen şol makalada, esasan, otuzynjy ýyllaryň aýaklarynda heniz ýigrimisini hem doldurmadyk, emma eýýäm özüni okyjylara tanadyp ýetişen şahyr Juma Ilmyradowyň stalinçilik basha-baslygyň pidasy bolşy ~ hiç bir günäsiz halyna, sud-beýleki

edilmän, gepsiz-gürrüňsiz "halk duşmany" hökmünde tussag edilişi, berk gabawda saklanylyşy barada gürrüň berilýärdi, şeýle hem 1944-nji ýylda ýazan we 1945-nji ýylda "Sowet Türkmenistany" (häzirki "Garagum") žurnalynda çap etdiren "Türkmenistanym" goşgusy üçin üstünden ep-esli wagt geçenden soň ~ 1951-nji ýylda şahyryň stalinçilik sütemhorlugyň nobatdaky zarbasyna duçar bolşy, çogup barýan zehininiň badyna kaklylyşy, ruhy ejire sezewar edilişi yzarlanylýardy.

Şu ýerde otuzynjy ýyllaryň aýaklaryndaky, şeýle-de ondan öňki we soňky ýyllardaky baknaçylyk, diýdimzorluk syýasatynyň türkmeniň gül ýüzli ýigitlerini ýok edişi, olaryň ýene ýüzlerçesini we müňlerçesini agyr fiziki we ruhy jebir-süteme sezewar edişi, bütin halkymyzy gorky-hasrat astynda saklaýşy, türkmeniň ýüregine bitmez ýara salşy barada-da, türkmeniň tüýs ruhundan syzylyp çykan beýik eserleri okany ýa öwreneni üçin-ä däl, olaryň adyny tutany üçinem adam barynyň yzarlamalara, gynamalara duçar edilişi barada-da gürrüň etmek bolar. BK/b/P MK-nyň "Ленинград" we "Звезда" žurnallary hakyndaky" ýaly kararlarynyň, umuman, kommunistik merkez tarapyndan öňe sürülen we buýrulyşyndan hem beter ýerine ýetirilmegine berk gözegçilik edilen bütin ideologik sarnamalarynyň edebiýatdan, sungatdan halk ruhuny düýp-teýkary bilen ýok etmek, ahyrsoňunda bolsa milli garaýyşlary, duýgy-düşünjeleri halkyň aňyndan we kalbyndan, bütin ýaşaýyş-durmuşdan süpürip-taşlamak maksady bilen, orta çykarylandygy dogrusynda-da aýtmak bolardy. Sistemanyň, ine, şol gara päl-niýeti bilen baglanyşykly 1951-nji ýylyň iýulynda "Правда" gazetinde peýda bolan "Edebiýatda ideologik ýoýuşlaryň garşysyna" atly makala jogap hökmünde, has dogrusy, "merkeziň" bildirýän aýylganç höküm-talabyna jogap hökmünde öňki soýuzyň ähli ýerlerinde, şol bir wagtyň özünde biziň respublikamyzda hem alnyp barlan "arassalaýyş çäreleri", hut şol "çäreler" zerarly "Gorkut ata" eposyny neşir edendigini üçin Mäti Kösäýew, Baýmuhammet Garryýew, Orazmämmed Abdalow dagynyň, "Türkmenistanym" goşgusy üçin Juma Ilmyradowyň, "Türkmensiň" goşgusy üçin Gurbandurdy Gurbansähedowyň, "Söýýärin" goşgusy üçin Rehmet Seýidowyň stalinçileriň rehimsiz penjesine ilişi hakynda-da anyk

delillere salgylanyp, has giňişleýin durup geçmek bolardy. Ine, şol söhbetleriň ählisi biziň şu makalamyzyň baş gahrymanynyň geçen durmuş ýoluna, ýaşan döwrüne, döredijiligine has gowy göz ýetirmäge kömek ederdi. Emma bular barada metbugatda ozal hem çykyş edendigime hem-de ýokarda ýatlan şol makalamdan soňra, J. Ilmyradowyň döredijilik we durmuş ýoly barada başga-da birnäçe çykyşlaryň peýda bolandygyna, olaryň käbirinde şahyryň sistemanyň sütemine sezewar bolşy dogrusynda, has giňişleýin, jikme-jik diýen ýaly gürrüň edilendigine görä, şol aýdylanlary gaýtalap durmazlygy makul bilýärim. Emma Juma Ilmyradowyň poeziýasyndaky türkmen ruhy barada, aňrybaş millilik barada, türkmen halkyna we türkmen topragyna bolan çuňňur söýgi barada aýtman geçmek bolmaz. Bir zada üns beriň: näme üçin Türkmenistan hakda, türkmen topragy, türkmen tebigaty hakda ýazmaly bolanda şahyryň galamy juda ezber işleýär, setirler duýgudan püre-pürlenýär, içki buýsanç bialaç daşa çykýar ~ şygryň ruhuna siňýär, şu ýurda, şu ile göz-görtele ummanlanyp, başga bir islendik garaýyşlardan, döwrüň syýasy reňki degen başga bir goşgulardan has belende galyp görünýär?! Munuň özi ýöne ýere däldir, haçan-da bedewiň ýüzüne urulmasa, ol menziline jüp toýnak salýar. Ýüregini aýdanda, şahyryň galamy erkin işleýär, owazy şirin ýaňlanýar, belent çykýar. Juma Ilmyradyň belli-belli eserleri babatda, "Türkmenistan" goşgusy babatda hem hut şuny aýdyp bolar. Ine, onsoň "hüşgär", durşy bilen göz-gulaga öwrülen, öz janyny hiç kime ynanmaýan we tutuş dünýä howatyrlyk bilen garaýan, özüniň çüýrük pelsepelerden "bina" bolan göwresini ýykman saklara berk ynamy bolmansoň, halk ruhundan aýry we halk ruhuna garşy bolansoň, mydama halkdan we hak sözden gorkup gelen "merkeziň" ideologlary üçin bahana aramaga-da, yrsaramaga-da, siltemäge-de sebäp bardy. Hernä, baryp, 1938-nji ýylyň aprelinden 1939-njy ýylyň apreline çenli ~ laýyk bir ýyllap, gep-gürrüňsiz, sud edilmän tussaglykda saklanan şahyr bu sapar, näme-de bolsa, "aman" sypypdyr, sorag-ideg edilip, eden işine puşman edýändigini aýtmagy talap edilip, Türkmenistan Kompartiyasynyň MK-synda, onuň gurultaýynda, plenumynda, ýazyjylar soýuzynyň gurultaýynda,

dürli derejeli ýygnanyşyklarynda, Çärjew obkomynyň plenumynda, oblastyň ýazyjylarynyň maslahatynda, metbugat sahypalarynda yzly-yzyna tankyt ýassygy edilip, "Türkmenistanym" goşgusyndaky "reaksion-milletçilikli" pikirler, ideologik ýoýuşlar barada TK(b)P MK-nyň karary çykarylyp, beýleki "çäreler" görüp, J.Ilmyradowa nobatdaky agyr ruhy ejir çekdirilen hem bolsa, bu sapa ony türmä-hä dykmandyrlar.Hawa, J.Ilmyradowyň gürrüni edilýän goşgusynda-da, beýleki käbir setirlerinde-de bütin durky haramdan guýlan, ynsan barynyň ganyna galyp gurlan, niýeti ýaman sistema üçin yrsaramaga zat bardy, onda-da düýpli zat bardy. Edil şol döwürlerde, stalinçilik diýdimzorluk syýasatynyň milli duýgy-düşünjelerden, halk bähbidiniň, halk ruhunyň herekete gelýän her bir hili halatyndan gorkusyna öz aýbyny gizlemek, öz häkimligini saklamak üçin hiç bir ýaman işden gaýtman, guduz açýan döwürlerinde öz milli duýgy-düşünjäne ýugrup eser döretmek gara aždarhanyň agzyna kelläni sokmak bilen barabardy."Türkmenistanym" goşgusy ilkinji setirlerinden başlap, türkmeniň ýurdunyň gözelliginiň deňsiz-taýsyzdygyny iň ýokary perdelerden tutup wasp edýär:

"Ak jerenler ymgyr çöllerde joşar...
Men bilbilem, göwnüm güllerde joşar,
Güldür, gülüstandyr Türkmenistanym".

Ýa-da:

"Bahardyr, bossandyr Türkmenistanym",
"Dilimde dessandyr Türkmenistanym".

Leninçilik, stalinçilik ideologiýany "halkyň gany, damarda jany" diýip, dynman wagyz edýän, abat ojaklary ber-bibat edip, dünýä gan çaykan zandyýaman imperiýa barada adamlaryň aňyna ters düşüňjeleri zorluk bilen guýmaga çytraşýan we geljekde bütin Ýer ýüzünü öz gol astynda saklamaga ~ külli adamzady gul-gyrynaga öwürmäge dalaş edýän "merkeziň" oýnatgy syýasatçysumaklaryny gazap atyna atlandyran aşakdaky ýaly setirleri okap görüň:

Adam diriligi tende gan diýrler,
Damarymda gandyr Türkmenistanym.

Eýsem-de bolsa, şol ýyllarda, "suw getiren bilen küýze döweniň" deň görülyän, hemmeleriň biraýakdan sürülyän, ýagşy-ýaman, beýik-pes, halal-haram garym-gatym edilýän, zehiniňe, zähmetiňe, başarjaňlygyňa görä baha berilmeyän, halal zähmetiňe görä ýaşamaga, gurply, baý bolmaga hiç bir hili mümkinçilik berilmeyän, hatda şu hili ýaşayşa ymtylmag-a däl, ol hakda pikir etseňem, buržuaz-milletçi, köne ýaşayşy küýseyän adam hökmünde ýoguňa ýanýan sowet sistemasynyň gysajyndakaň "Belent çykar barly öýüň tütüni" diýmegi başarmak üçin nähili uly ýürekliligiň, nähili mertligiň, nähili gaýratlylygyň gerekdigi barada pikir edip görüň! Ýa-da käbirleriniň pikir edişi ýaly, şahyr bu setirini nähilidir bir tötänden ýazandyr diýibem bolmaz, sebäbi goşguda hut şu hili türkmen ruhly, türkmençe ýaşayşu wasp edýän beýik setirler başga-da bar. Ýa-da bolmasa, käbirleriniň aýdyşy ýaly, şahyr bu ýerde düýbünden başga zady ~ "gurply ýaşayan kolhozçynyň durmuşyny" wasp edipdir diýmegem gülkünç bolardy. Pikiri her näçe gapdala alyp gaçjak bolsaňam, bu başartmaz. Şahyr diýesi gelýän zadyny diýip bilipdir ~ döwür her näçe agyr hem bolsa, sistemanyň hökümüne görä däl-de, hiç bolmanda şu gezeklikçe, ýüreginiň hökümüne görä ýazypdyr. Bu ýerde pikir ap-aýdyň ahyryn ~ şahyr bolşewistik diýdimzorluk syýasatyndan ozal, bir mahal baý-gurply ýaşan, gapysynda bedew aty kişňäp duran, boz maýasy, ineri, süri-süri maly bolan, halal bereketiniň, ar-namysynyň eýesi türkmeni, hatar-hatar ak öýleri içiniň-daşynyň bezegi-gözelligi bilen haýran galdyrýan türkmen ilini, bu gözel iliniň abadançylygy-agzybirligi, yrsgal-bereketi bilen buýsançlylygyny wasp edýär, şol gözel durmuşy şahyr öz hyýalynda-aňynd täzedan janlandyrýar, oňa dowamatlyk, bakylyk berýär. Ar-namysyň, mertligiň, erkinligiň, halallygyň, pähim-parasatyň gaýnap-çogup çykan ýerinde, ýagşa-ýamana, aga-gara, merde-namarda, akyla-nadana örän inçelik bilen parh goýulýan türkmen jemgyýetinde gaýratly äriň bagt atyna atlanýandygyny ~ şan-şöhürata, abraý-mertebä eýe bolýandygyny şahyr ýeke setirde

aýdyp bilipdir. Geliň, gowusy, şygryň şu bendini tutuşlygyna okap göreliň:

Belent çykar barly öýüň tütüni,
Gaýratly är münere bagtyň atyny,
Munda azatlygyň mermer sütüni,
Keýp-sapasy kändir Türkmenistanyň.

Hawa, gürrüň diňe ata Watan hakynda ~ Türkmenistan hakynda. Ähli eşret, iň gözel, iň halal ýaşayyş, iň sapaly durmuş, iň mert, gaýratly adamlar şunda ~ Türkmenistanda, onda-da azat Türkmenistanda diýlip görkezilýär. Bu ýerde "sowetleriň" wagyz edişi ýaly, on ýedinji ýyldan soň, "azat bolan", kommunistik imperiýanyň bir "düzüm bölegi" bolan Türkmenistan däl-de ~ goşguda beýle düşünjäniň ady-sory, ys-koky ýok ~ hakykatdanda, azat-erkin Türkmenistan, döwletli-döwranly, azatlyk-garaşsyzlyk binasynyň mermer sütünleri dikeldilen Türkmenistan göz önüne gelýär. Şol döwürde şahyryň bu barada oýlanyp bilşine, arzuw edip bilşine, hyýalynda Garaşsyz ýurduny görüp bilşine haýran galaýmaly. Beýik Magtymguly XVIII asyrdan beýik türkmen döwletini ruhy taýdan esaslandyrypdy, şahyryň ölmez-ýitmez "Türkmen binasy" şygrynda Berkarar Türkmen Döwleti örboýuna galýar. Il-ýurdumyzyň sowet sistemasynyň ganly gysajynda saklanýan we stalinçilik sütemhorlugyň ýetjek derejesine ýeten ýyllarynda-da beýik Pyragynyň döwlet hem döwletlilik baradaky ideýalarynyň, umyt-arzuwlarynyň onuň şägirtleriniň kalbynda köräp durandygy, şol mukaddes arzuw-umytlaryň bolsa, juda seýrek we birneme gyýtaklaýyn, gizlinräk bir görnüşde, döwrüň syýasy "reňkine" perdelenen görnüşde bolsa-da ýüze çykandygy guwandyrýar.

Juma aga bilen şol iň soňky sapa söhbetdeş bolanymda, ol maňa şeýle sowal bilen ýüzlendi:

– Akmyrat, nähili pikir edýäň, Türkmenistan Garaşsyz ýurt bolarmyka?

Bu sorag ata Watanymyzyň Garaşsyzlygynyň yglan edilmeginiň edil ön ýanynda berlen sowaldy. Men:

– Elbetde, Juma aga! Gürrüňsiz! Türkmenistanyň Özbaşdaklygy

hakyndaky Jarnamadan habaryňyz bardyr... Şondan eýýäm hemme zat aýdyň ahyryn... Prezidentimiziň gije-gündiz dynman çekýän zähmeti, beýik ideýalary diňe bir mukaddes maksada ýetmek üçin, Biribar Saparmyrat Nyýazowa kuwwat bersin! – diýip, jogap berdim.

Şondan soň şahyr rahatlandy, ýüreginden haýsydyr bir ünji-aladalary aýrylan ýaly boldy, ýuwaşja gürlledi:

– Men saňa aýdýaryn, inim. Senem muny entek hiç kime aýtma. "Türkmenistanym" goşgymyň iň soňky setiri "Döwletli döwrandyr Türkmenistanym" diýip tamamlanýardy. Ýaşlyk-da, bir zat diýip goýberipdirin, sen seresapsyzlyk diýseňem bolar... Soň žurnala berjek bolanymda, şol setiri üýtgetmegi soradylar. Şeýdibem, ol setir "Ýigrimi ýaşandyr Türkmenistanym" görnüşde çap edildi. Megerem, şu-da meniň basylan galmagyma kömek edendir...

Şygryň:

Mertler äşgär bolar synag ýüzünde,
Ýalpyldap ot ýanar gara gözünde –

– diýen setirleri Magtymgulynyň, Seýdiniň, Zeliliniň, beýleki klassyk şahyrlarymyzyň il-günüň ar-namysy, Watanyň eldegrilmezligi, ýurt goragy üçin ata çykan, ýowuz duşmana berk gaýtawul berýän türkmen goç ýigitleri baradaky çuňňur watansöýüjilige ýugrulan setirlerini ýatlatmaýarmy näme?

Stalinçileriň bu goşgynyň

"Ýeke däl, jana-jan dosty-ýary bar,
Pähim-parasatly howandary bar" –

– diýen setirler soýuzyň keşbini, Staliniň "serdarlyk" keşbini bermeýär diýip, janlaryny ýakmalary-da, goşguda türkmen halkyna aýratyn häsiýetler bermäge çalşypdyr, türkmen halkynyň 17-nji ýyldan ozalky ýaşayşu mahabatlandyrylypdyr, J. Ilmyradow türkmenleriň nähilidir bir özbaşdak ýaşayş-durmuşyny isleýär diýip howpurgamalary-da ýöne ýerden dälidi. Hakykatdan-da, goşgynyň ruhy stalinçileriň islegine düýbünden gabat gelmeýärdi. Onuň:

Watan derýasynda arslan-şiri bar
Şöhratdyr hem şandyr Türkmenistanym –

– diýen setirleri hem türkmen topragyny elgarma eden, türkmeniň kalbyna hem aňyna, ýurduna talaň salan, türkmeden hem türkmençilikden öler ýaly gorkan, şoňa görä-de bu güýji basyp ýatyrmagy maksat edinýän "alynmadyk myhmanlaryň" iki aýagyny bir gonja sokupdyr. "Watan dawasynda arslan-şiri bar" diýip, adamlaryň milli duýgularyny oýarmak sistema üçin örän howpludy.

"Türkmenistanym" goşgusy türkmen topragyna bolan çäksiz söýgä eýlenip, tüýs milli ruha ýugrulyp ýazylan eserdi, munuň özi bolsa şol wagtky sistemanyň islegleri bilen bir ýere sygyşmaýardy, şu hili eserleriň köpelip gidibermeginden, munuň soňunyň has çuňlaşyp-ýitileşip gidibermeginden gorkulýardy. "Merkezden" gelýän her bir şu hili görkezmä ýerlerdäki "wepaly nökerler" hezil edinýärdiler, olar adam barynyň janyny agyrdyp, ömrüni syndyryp, "arassalaýyş işlerini" geçirýärdiler, "howply" eserleri ýakyp-ýandyrýardylar, indi dörejek eserleriň önüne böwet basýardylar...

Dogrudan-da, milli buýsanjyna ýugrup eser ýazanda, Juma şahyryň galamy has ýiti işleýär. Çünki, şeýle ýazmak onuň ganynda bardy! Zehini haçan-da ata-baba ruhlary bilen birleşende, zannyna görä işlände şahyr özüni has gowy açýar, sygyr has gözəl görnüşe girýär, has şirin saýraýar. Kommunustik imperiýaçylary gorkuzýan zadam şudy! Şahyryň "Köýten dagy", "Pöwrize" ýaly goşgulary-da türkmen tebigatyny wasp edýän, watançylyga ýugrulan eserlerdir.

Ýaşyl donly, kümüş kelle gojaman,
Göýä köp zürýatly nesiller başy,
Agtyk-çowluklarna garap mähriban,
Synlap duran ýaly töwerek-daşy...

Otyr ýaýrap, gök asmana baş diräp,
Tükenmez hekaýa sözleýän ýaly,
Otyr Jeýhuna-da dyngysyz garap,
Kimiňdir ýoluna gözleýän ýaly.

"Köýten dagy" goşgusyndaky bu setirler üçinem stalinçiler yrsarasa yrsarap bilerdiler. Emma bu goşgy stalinçilik "doňaklygyň" öz ornuny "maýylgançylyga" beren ýyllarynda ýazylypdyr. Juma Ilmyradowyň durmuşyna, bütin döredijiligine iňňän belet, onuň bilen ýakyn aragatnaşykda bolan şahyrlaryň biriniň aýdyşy ýaly, "ýokardaky mysaldan Oguzhanyň sekizinji asyrlardan bäri hiç hili kynçylyga, gaý-tupana ýan bermedik nesil daragtynyň dowamy göz öňüne gelýär".

Şu ýerde ýene bir zady ýatlamak isleýärim. Galamdaşlary, obadaşlary, oňa belet adamlar ony diňe bir şahyr hökmünde däl, kiçi göwünli, pes pälli, iňňän belent adamkärçilikli ynsan hökmünde-de tanaýarlar. Mugallym, mekdep direktory, raýon gazetiniň redaktory wagtynda-da, ýazyjylar soýuzynyň Çärjew obalsty boýunça edebi konsultanty döwründe-de, oblast telestudiýasynda, gazetde işlän ýyllarynda-da, ol işe ak ýüregi bilen berlen adam, ýaşlaryň halypasy hökmünde abraýdan peýdalanýar.

Juma aga TK/b/P MK-nyň 1951-nji ýylyň sentýabrynda kabul eden "Türkmenistanym" goşgusy baradaky biadyl kararynyň mähriban Prezidentimiz Saparmyrat Türkmenbaşy tarapyndan ýatyryljakdygyna umyt baglaýardy. Ömürboýy zandyýaman sistemanyň gara tagmasyndan dynmagy köňlünde göterip gelen, ömrüniň soňky ýyllarynda kesele uçran şahyryň Garaşsyzlyga ýetmän ölesi gelmändir. Il-ýurduň bagtyna dörän Serdarymyz Saparmyrat Türkmenbaşynyň Türkmenistanyň Garaşsyzlygyny dünýä yüzüne jar edenini gören şahyr bu günlere kän garaşan gözlerini rahat ýumup, baky uka gitdi.

Şahyryň iň gowy eserleri, çuňnur watansöýüjiligi, belent adamkärçiligi, ol baradaky ýagşy ýatlamalar biziň ýüreklerimizde baky ýaşaýar.

Akmyrat HOJANYÝAZ.

edebiyatwesungat_99

Edebi makalalar